

KÚRIA

Bfv.II.1016/2011/5.szám

A Kúria Budapesten, a 2012. április 19. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A számvitel rendje megsértésének büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Veszprémi Városi Bíróság 11.B.2153/2009/16. számú ítéletét és a Veszprém Megyei Bíróság 3.Bf.124/2011/4. számú végzését hatályában fenntartja.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Veszprémi Városi Bíróság a 2011. január 11. napján kihirdetett 11.B.2153/2009/16. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki 7 rb. számvitel rendje megsértésének büntetéseben [Btk. 289. § (1) bekezdés a) pontja (4) bek. b) pontja]. Ezért őt - halmazati büntetésül - 10 hónap börtönre és 1 év közügyektől eltiltásra ítélte. Elrendelte a Veszprémi Városi Bíróság 4.B.1852/2007/12. számú ítéletével kiszabott - végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett - 8 hónap börtön utólagos végrehajtását.

A bíróság által megállapított tényállás szerint az 1974-ben született terhelt korábban már több alkalommal volt büntetve.

A terhelt 2005. június 22. napjától volt beltagja és cégjegyzésre jogosult vezető tisztségviselője az éttermi, mozgó vendéglátás főtevékenységű M. Bt.-nek. Emellett 2007-ben A. P. m.-i lakossal nagyszabású cégvásárlásokba fogott, amelyekben szintén vezetői

tisztséget töltött be. 2007. április 18. napjától az E. P. Kft. 2007. május 21. napjától a B. E. Kft. ügyvezetője, 2007. június 20. napjától az N. és R. Bt., 2007. október 18. napjától a B. Bt., 2007. november 20. napjától a D. Bt., 2007. november 29. napjától az L. Bt. üzletvezetője volt.

A felsorolt gazdasági társaságokon kívül ügyvezetője 2009. január 24. napjától a C. Kft.-nek, 2008. május 15. napjától a végelszámolás alatt álló M.-T. Kft.-nek, 2009. március 25. napjától az I.-S. Kft.-nek.

A gazdasági társaságok mindegyikének cégjegyzék szerinti székhelye a terhelt állandó bejelentett lakcíme, ahol azonban életvitelszerűen évek óta nem tartózkodik.

Az elsőfokú ítélet a tényállás 1-7. pontjában a B. E. Kft., az N. és R. Bt. a B. Bt., a D. Bt., az E. P. Kft., a P. Bt. és a C. Kft. kényszer-végelszámolásával kapcsolatos tényeket tartalmazza. Rögzíti, hogy e társaságok ügyvezetője, illetve képviselőre jogosult vezetője a terhelt, a társaságok székhelye a terhelt állandó bejelentett lakcíme volt.

Az APEH Közép-dunántúli Regionális Igazgatósága és a Veszprém Megyei Főügyészség a Veszprém Megyei Bíróságnál, mint cégbíróságnál törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatását kezdeményezte, mert a tényállás 1-7. pontjaiban megjelölt társaságok nem tartották be a működésükre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket. Az adóhatóság valamennyi esetben intézkedett a társaság adószámának felfüggesztéséről, majd törléséről és ezek az intézkedések valamennyi esetben bejegyzésre kerültek a cégjegyzékbe.

A cégbíróság valamennyi esetben végzésben felhívta a céget arra, hogy a törvényes működést 30 napon belül állítsa helyre. Miután ez a határidő eredménytelenül eltelt, a cégbíróság megállapította, hogy a cég a törvényes működését nem állította helyre, a végzésben a céget a további működéstől eltiltotta, s egyben megszüntnek nyilvánította. Elrendelte a kényszer-végelszámolását és bejegyezte a cégjegyzékbe. A cégbíróság valamennyi esetben kijelölte a végelszámolót és közzétette a cég végelszámolását a Cégléletről.

A kijelölt végelszámoló valamennyi esetben levélben részletes tájékoztatást küldött a terheltnek, mint a végelszámolás alatt álló cég képviselőjének. A tájékoztatás tartalmazta a cég végelszámolásával kapcsolatos teendőket, iratanyagának átadását, a végelszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet vezetőjét terhelő, 30 napon, illetve 45 napon belül teljesítendő kötelezettségeket. A kötelezettségek teljesítésére megszabott határidő valamennyi esetben eredménytelenül telt el, ezért a végelszámoló minden esetben megismételte a felhívását és új teljesítési határidőt

állapított meg. A végelszámolók felhívásait a cég székhelyén a terhelt édesanyja átvette.

Rögzíti a tényállás, hogy a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. tv. (Ctv.) 98. §-ának (3) bekezdésében, valamint a végelszámolás számviteli feladatairól szóló 72/2006. (IV.3.) Korm. rendelet 3. §-ában foglalt előírások szerint a terheltet, mint a végelszámolásra került gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselőjét milyen kötelezettségek terhelik.

Tényként állapítja meg az elsőfokú bíróság valamennyi társaság kapcsán, hogy a terhelt az édesanyja által átvett végelszámolói felhívásokból tudomást szerzett az általa vezetett társaság ellen folytatott törvényességi felügyeleti eljárásról, valamint a cég elleni kényszer-végelszámolás elrendeléséről. Értesült a végelszámoló személyéről, tisztában volt azzal, hogy a végelszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet képviselőjeként kötelezettségek terhelik. Ennek ellenére nem kereste a kapcsolatot a végelszámolóval, iratanyagot, tevékenységet lezáró beszámolót nem készített és nem adott át, érdektelennek mutatkozott a cég sorsát illetően.

A terhelt a jogszabályban meghatározott beszámolási kötelezettségét - önhibájára visszavezethető okból - nem teljesítette és ezzel a vezetése alatt álló gazdálkodó szervezet vagyoni helyzetének áttekintését a végelszámolás kezdő napját megelőző, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 22. §-ának (1) és (12) bekezdéseiben meghatározott üzleti évet érintően megghiúsította.

Kifejtette az elsőfokú bíróság, hogy a terhelt egyszerre több Bt.-ben és Kft.-ben vállalt vezető tisztséget. Mint vezető tisztségviselőnek, tisztában kellett lennie azzal, hogy egy ilyen tisztség kötelezettségekkel jár. Neki kellett arról gondoskodnia, hogy a társaságok címére kézbesített leveleket megkapja, és azok tartalmát megismerje. Ennek elmulasztására alappal nem hivatkozhat.

A küldemények szabályszerűen kézbesítésre kerültek. A borítékról és a tértivevényről egyértelműen kiderül, hogy a feladó egy felszámolást végző társaság. A terhelt mindezek ellenére a felszólításoknak nem tett eleget. Ezzel a számviteli törvényben előírt kötelezettségeit elmulasztotta és egyúttal a társaságok vagyoni helyzetének az áttekintését, ellenőrzését megghiúsította.

A terhelt és védője által felmentésért és enyhítésért bejelentett fellebbezés folytán másodfokon eljáró Veszprém Megyei Bíróság a 2011. május 9.-én tartott nyilvános ülés alapján meghozott 3.Bf.124/2011/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.

A másodfokú bíróság kifejtette, hogy a terhelt vezetése alatt álló gazdasági társaságok székhelye valamennyi esetben a terhelt hatósági nyilvántartás szerinti érvényes lakcíme.

A terhelt, mint a gazdasági társaságok vezető tisztségviselője részére kézbesítendő hivatalos iratok „nem kereste” jelzéssel érkeztek vissza a cégbíróságra.

A postai szolgáltatások ellátásáról és minőségi követelményekről szóló 79/2004. (IV.19.) Korm. rendelet 29. §-a részletesen szabályozza a hivatalos irat kézbesítésére vonatkozó külön szabályokat. Ennek értelmében, ha a hivatalos iratot a címzett annak második kézbesítési kísérletének napját követő 5 munkanapig a postai szolgáltató helyen nem veszi át, úgy a hivatalos iratot a postai szolgáltató a tértivevényen feltüntetett „nem kereste” jelzéssel a feladónak visszaküldi. Abban az esetben, ha a hivatalos irat kézbesítése ezen jelzéssel történik meg, úgy a kézbesítés szabályszerűnek minősül.

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt és védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján.

A felülvizsgálati indítvány szerint az eljáró bíróságok a postai küldemények tartalmának ismeretére vonatkozó tudati tényt egy vélelemmel helyettesítették. A postai szabályok által felállított vélelemből még nem következik, hogy a kézbesítési vélelem a büntetőjogi következmények szempontjából is releváns, azaz helyettesíti a kézbesítésből származó tudattartalom vizsgálatát. Márpedig az irányadó tényállás nem tartalmaz egyéb olyan tény, vagy adatot, amelyből levonható lenne az a következtetés, hogy a terhelt a tényállásban vázolt esetekben ténylegesen tudomást szerzett volna a végelszámoló felhívásairól.

Bűnösség hiányában a terhelt büntetőjogi felelősségének a megállapítására nem kerülhetett volna sor. Amennyiben azonban a Kúria azt állapítaná meg, hogy a terhelt a tőle elvárható körültekintést elmulasztva nem gondoskodott a cégek nevére szóló küldemények átvételéről és ezért nem volt ismert számára a végelszámoló felhívásokban előírt számviteli kötelesség, ez legfeljebb a Btk. 289. §-ának (6) bekezdésében meghatározott gondatlan bűncselekményben teszi lehetővé bűnössége kimondását. Ez esetben viszont a kiszabott szabadságvesztés törvénysértően eltúlzott és a közügyektől eltiltás is törvénysértő.

A védő mindezek alapján kérte, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítvány elbírálásáig a jogerős határozat végrehajtását függessze fel.

A Legfőbb Ügyészség BF.2817/2011. számú átirata szerint a felülvizsgálati indítvány a tényállást támadó részében a törvényben kizárt, érdemében pedig nem alapos.

A felülvizsgálati indítvány a tényállást támadta, amikor vitatta, hogy a terhelt tudomással bírt az általa képviselt gazdálkodó szervezetek ellen folytatott törvényességi felügyeleti eljárásról, valamint a kényszer-végelszámolás elrendeléséről és az ebből adódó kötelezettségeiről. A felülvizsgálati indítványnak ez a része törvényben kizárt.

A terheltnek, mint több gazdasági társaság képviselőjének tisztában kellett lennie a számviteli törvény által a gazdálkodó szervezetek számára előírt kötelezettségekkel. Mint ilyen személy, tudatában kellett lennie annak, hogy a kötelezettségek nem teljesítése milyen következményekkel jár, ő azonban ezekbe a következményekbe belenyugodott. A terhelt azon következetes passzív magatartása, hogy az általa képviselt gazdálkodó szervezeteknél egyetlen esetben sem kezdeményezte azok megszüntetését, vagy gazdasági tevékenységük helyreállítását, túlmutat a gondatlanságon és szándékos magatartást feltételez.

A terhelt bűnösségének kimondására törvényesen került sor és a felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértés sem történt. A Legfőbb Ügyészség ezért a megtámadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta.

A Kúria a Be. 420. §-ának (1) bekezdése és a Be. 424. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a védő a felülvizsgálati indítványát fenntartotta és azzal egyező indítványt tett. Hangsúlyozta, hogy a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltaktól eltérően nem a tényállást támadta, csak a tényállásból levont jogi következtetést. A bíróságok által megállapított tényállásból nem lehet következtetni a terhelt tudattartalmára, s különösen nem a szándékos bűnösségére. A terhelt nem követett el bűncselekményét, ezért a felmentése indokolt.

A legfőbb ügyész képviselője a nyilvános ülésen az átiratában foglaltakkal egyező nyilatkozatot tett.

III. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott - okból, valamint - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bek.] bírálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt alaptalanak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelyre csak a törvényben pontosan meghatározott feltételek esetén van lehetőség. Az 1998. évi XIX. törvény (Be.) 416. § (1) bekezdésének a) és b) pontja alapján felülvizsgálatnak büntető anyagi jogi szabálysértés, valamint a c) pontja alapján - a Be. 373. § (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjában, illetve a II-IV. pontjában pontosan meghatározott, kimerítően felsorolt - eljárási szabálysértések esetén van helye.

Az eljárási törvény szerint a tényállás helyessége a felülvizsgálat tárgya nem lehet. A felülvizsgálati eljárásban a Be. 423. § (1) bekezdésének törvényi előírása szerint a tényálláshoz kötöttség érvényesül. A jogerős határozatban megállapított tényállás nem támadható.

A felülvizsgálati indítvány - a fent hivatkozott törvényi rendelkezést figyelmen kívül hagyva - részben a jogerős határozatban megállapított tényállást és a bizonyítékok mérlegelését támadja, a bíróság ténybeli következtetéseit vitatja.

A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint ugyanis az elsőfokú bíróság valamennyi társaság kapcsán tényként állapította meg, hogy a terhelt az édesanyja által átvett végelszámolói felhívásokból tudomást szerzett az általa vezetett társaság ellen folytatott törvényességi felügyeleti eljárásról, valamint a cég elleni kényszer-végelszámolás elrendeléséről. Értesült a végelszámoló személyéről, tisztában volt azzal, hogy a végelszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet képviselőjeként kötelezettségek terhelik. Ennek ellenére nem kereste a kapcsolatot a végelszámolóval, nem adta át az iratanyagot, nem készített tevékenységet lezáró beszámolót, és érdektelennek mutatkozott a cég sorsát illetően.

A tényálláshoz kötöttség folytán e tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem vizsgálható, nem bírálható felül. Ez egyben azt is jelenti, hogy a tényállás alapjául elfogadott bizonyítékok eltérő értékelésére, a jogerős határozatban megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítására, további bizonyításra a felülvizsgálat keretében nem kerülhet sor.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a 373. § (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor. A védő a

felülvizsgálati indítványában ilyen, az érdemi felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértésre is utalt, amikor azt állította, hogy az irányadó tényállás nem tartalmaz olyan tényt, vagy adatot, amelyből levonható lenne az a következtetés, hogy a terhelt a tényállásban vázolt esetekben ténylegesen tudomást szerzett volna a végelszámoló felhívásairól.

A Be. 373. §-a (1) bekezdésének III./a) pontja szerint a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

A rendkívüli jogorvoslatként szabályozott felülvizsgálat lényege akként foglалható össze, hogy abban kizárólag jogkérdések vizsgálhatóak, a tényállás revíziójára ebben az eljárásban általában nincs lehetőség.

A Be. egyes rendelkezéseinek az értelmezéséről kiadott 1/2007. BKv. számú véleményében a Kúria (Legfelsőbb Bíróság) a Be. 373. §-a (1) bekezdésének III./a) pontjában foglalt rendelkezés értelmezése kapcsán azt rögzítette, hogy a ténykérdésekkel kapcsolatos indokolási kötelezettség megsértésétől a megalapozatlanság törvényi eseteit el kell határolni. A választóvonalat a felülbíráló bíróságnak a megtámadott határozat kiegészítésére, illetve megváltoztatására biztosított törvényi lehetőségei képezik. Először tehát abban kell állást foglalni, hogy a megtámadott határozat megalapozatlansága kiküszöbölhető-e, a törvényi keretek között megalapozottá tehető-e.

A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amelyre csak a törvényben pontosan meghatározott feltételek esetén nyílik lehetőség. A Be. 423. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható. Ennek megfelelően a Be. 373. §-a (1) bekezdésének III./a) pontjában foglalt rendelkezés megszegésének a megállapítására a bíróságok tényállás-megállapítási és tényállás-indokolási tevékenysége körében általában nem kerülhet sor, s az indokolási kötelezettség megsértése rendszerint „csupán” a bűnösség, a minősítés és a büntetés meghatározása körében releváns.

A terhelt bűnügyében az elsőfokú bíróság megindokolta, hogy milyen bizonyítékok, milyen indokok alapján állapította meg azt a tényállást, amelyre a bűnösség kimondását alapította. Ennek a tényállásnak a védő által indítványozott felülmérlegelésére a

felülvizsgálati eljárásban nincs törvényes lehetőség. Ez a tényállás nem áll ellentétben az ítélet rendelkező részében a bűnösség kimondásával sem.

A bíróságok által megállapított tényállásból, annak megfogalmazásából - miszerint a terhelt az édesanyja által átvett végelszámoló felhívásokból tudomást szerzett az általa vezetett társaság ellen folytatott törvényességi felügyeleti eljárásról, valamint a cég elleni kényszer-végelszámolás elrendeléséről; értesült a végelszámoló személyéről; tisztában volt azzal, hogy a végelszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet képviselőjeként kötelezettségek terhelik; ennek ellenére nem kereste a kapcsolatot a végelszámolóval, iratanyagot, tevékenységet lezáró beszámolót nem készített és nem adott át, érdektelennek mutatkozott a cég sorsát illetően - pedig kizárólag a terhelt szándékos bűnösségére vonható jogi következtetés. A Kúria mindebből arra az álláspontra helyezkedett, hogy az eljáró bíróságok a büntetőjogi főkérdések tekintetében is teljesítették indokolási kötelezettségüket és nem tévedtek a terhelt szándékos bűnösségének a kimondásakor sem.

A Kúria egyetértett a felülvizsgálati indítványban foglalt érveléssel abban, hogy a postai szabályok által felállított vélelemből nem következik, hogy a kézbesítési vélelem a büntetőjogi következmények szempontjából is releváns. A bűnösség vizsgálata során a kézbesítési vélelem valóban nem helyettesíti a kézbesítésből származó tudattartalom vizsgálatát. E körben a másodfokon eljáró Veszprém Megyei Bíróság végzésében foglalt indokolás valóban félreérthető lehet. Azzal szemben a Kúria - az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtett indoklásra is figyelemmel - azt állapította meg, hogy az eljáró bíróságok a megállapított tényekből további tényekre következtetéssel állapították meg azokat a - terhelt tudomására vonatkozó - tudati tényeket, amelyekre azután a terhelt szándékos bűnösségére következtettek.

A bíróságok ezért helyesen állapították meg, hogy a terhelt szándékosan szegte meg az elrendelt kényszer-végelszámolásokhoz kapcsolódó számviteli kötelezettségeit és a bekövetkezett minősítő eredmény tekintetében is - bár e körben a Btk. 15. §-ában foglalt szabályozásra tekintettel már a gondatlanság is elégséges - legalább az eshetőleges szándékossága megállapítható.

Mindezekre figyelemmel - s miután nem észlelt olyan egyéb eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat - a Be. 426. §-a alapján - a hatályában fenntartotta.

A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. §-a (4) bekezdésének a

b) pontja zárja ki.

A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2012. április 19.

Dr. Katona Sádor s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Gábor Miklós s.k.
előadó bíró, Dr. Varga Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő
Bné